

Гроші, фінанси і кредит

Босенко Є.О.

*студентка кафедри фінансів
Державного вищого навчального закладу
«Українська академія банківської справи
Національного банку України»
м. Суми, Україна*

Шамота Г.М.

*К.е.н., старший викладач кафедри фінансів
Державного вищого навчального закладу
«Українська академія банківської справи
Національного банку України»
м. Суми, Україна*

Депозити юридичних осіб як інструменти залучення фінансових ресурсів

Банки є насамперед підприємствами, що спеціалізуються на посередницькій діяльності, яка пов'язана, з одного боку, з купівлею вільних грошових коштів на ринку ресурсів, а з другого – їх продажем підприємствам, організаціям та населенню. За таких умов для банків є однаково важливими як операції із залучення коштів, так і з їх розміщення. Від операцій із залучення коштів залежить розмір банківських ресурсів і, отже, масштаби діяльності комерційних банків. В свою чергу, вигідне розміщення ресурсів сприяє підвищенню дохідності та ліквідності комерційних банків, забезпечує їх економічну самостійність та стабільність.

На даному етапі існування банківської системи України не існує єдиного визначення «ресурси банку», тому необхідно розглянути бачення багатьох авторів, щоб сформувані певне визначення і на яке будемо спиратись надалі при визначенні порядку залучення ресурсів з депозитних джерел.

Отже О.Я. Стойко надає наступне визначення «Ресурси комерційного банку – це сукупність грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні банку і використовуються ним для здійснення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій». [1]

О.Д. Вовчак і А.В. Череп мають схоже визначення «Ресурси банку – це сукупність грошових коштів, що знаходяться у його розпорядженні й використовуються ним для здійснення активних та інших операцій»[2],[3].

Зовсім інше, повніше визначення представлено журналом «Економіст»: «Банківські ресурси – це сукупність власних, залучених та інших фінансових коштів банку, що перебувають у безпосередньому його розпорядженні і використовуються на його розсуд для здійснення повномасштабної банківської діяльності» [4].

Зазвичай, залучені ресурси комерційного банку і становлять депозитні, бо мають добровільний та персональний характер залучення, а запозичені ресурси мають не депозитний спосіб акумуляції. Тож розглянемо визначення «залучених коштів» та «депозитних ресурсів». Необхідно розпочати з законодавчого визначення «залучених коштів».

Отже Постановою №91 визначено: «Залучені кошти - кошти юридичних та фізичних осіб у національній та в іноземній валюті (у тому числі в банківських металах)» [5].

М.І.Савлук визначає, що «Залучені кошти банку - це сукупність коштів на поточних, депозитних та інших рахунках банківських клієнтів (юридичних та фізичних осіб), на рахунках громадських організацій, різноманітних суспільних фондів, які розміщуються в активі з метою отримання прибутку чи забезпечення ліквідності банку [6]. Основну суму залучених коштів становлять тимчасово вільні грошові капітали, що виникають на основі кругообігу промислового і торгового капіталу, грошові накопичення держави, особисті грошові накопичення населення».

Л.С. Кутідзе відзначає, що «Депозитні залучені ресурси - кошти, внесені в банк фізичними і юридичними особами на певні рахунки і використані ними відповідно до режиму рахунка і банківського законодавства»[7].

А.В. Демківський надав наступне визначення: «Залучені кошти банку - сукупність коштів, які акумулюються банком на різних рахунках клієнтів у

вигляді депозитів, або придбані на грошовому ринку міжбанківські кредити чи централізовані ресурси» [8].

О.В. Васюренко наводить наступне визначення: «депозитні ресурси – сукупність залучених банком ресурсів, які забезпечують йому необхідні резерви згідно вимогам законодавства і дають понад ці резерви основний обсяг ресурсів для кредитування» [9].

Проаналізувавши вище викладене доцільно дати таке визначення залучених (депозитних) ресурсів – це сукупність тимчасово вільних коштів клієнтів (в національній або іноземній валюті), які були залучені банком на певних умовах і на визначений термін, з умовою подальшої виплати процентів вкладникам, і які забезпечують банку необхідний обсяг коштів для здійснення активних операцій і виконання нормативних вимог за законодавством.

В якості залучених ресурсів банк може використовувати як залишки на поточних рахунках клієнтів, так і залишки на рахунках, які банк відкриває при проведенні депозитних операцій. Варто відмітити, що основним джерелом депозитних ресурсів є кошти фізичних та юридичних осіб. На етапі залучення головним завданням банку є виявлення клієнтів, які мають надлишок вільних грошових коштів та забезпечення сприятливих умов для розміщення їхніх власних ресурсів у відповідному банку

Проведено дослідження категорії «депозит» з декількох точок зору. Найбільш загальне та широке визначення депозиту зазначено в законі «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 року – це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [10].

Варто відзначити, що кошти структуруються по терміновості, щоб визначити терміни на які залучається та чи інша сума коштів. Збільшення частки депозитних ресурсів, розміщених до запитання, зменшує процентні витрати банку і дозволяє одержувати більш високий процентний прибуток.

Строкові депозитні ресурси, вважаються, найбільш стабільною частиною залучених ресурсів. Збільшення їх частки у ресурсній базі сприяє підвищенню стійкості банку, дозволяє здійснювати ефективне керування ліквідністю і платоспроможністю банку.

Як вже було зазначено раніше, метою управління депозитними ресурсами є забезпечення залучення достатнього обсягу коштів для здійснення активних операцій на вигідних для банку умовах, в обсязі і порядку, визначених чинним законодавством.

У розвинутій ринковій економіці депозитні операції є одним з найважливіших секторів грошового (фінансового) ринку. Масштаби депозитних операцій визначаються наявністю в народному господарстві вільних грошових коштів.

Отже, роблячи висновок можна сказати, що банківські ресурси – це сукупність коштів банку, що знаходяться в його розпорядженні й використовуються для кредитних, інвестиційних та інших активних операцій.

Для комерційних банків депозитні ресурси – головний і одночасно один з найдешевших видів ресурсів. Збільшення частки даного елемента в ресурсній базі зменшує процентні витрати, однак висока їх частка послабляє ліквідність банку.

Література

1. Стойко, О. Я. Банківські операції [Текст] : підруч. / ред. О. Я. Стойко. – К. : КУНЕС, 2002 р. – 252 с.
2. Вовчак, О. Д. Кредит і банківська справа [Текст] : підруч. / О. Д. Вовчак, Н.М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008 р. – 564 с.
3. Череп, А. В. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. / А. В. Череп, О. Ф. Андросова. – К. : Кондор, 2008. – 410 с.
4. Сутність та види депозитних ресурсів [Електронний ресурс] : / електронний журнал Економіст. – Режим доступу :

<http://ekonomist.kiev.ua/studentu/sutnistta-vidi-depozitnix-resursiv-banku.html>.

5. Положення про порядок визначення та формування обов'язкових резервів для банків України [Електронний ресурс] / Постанова № 91 від 16.03.2006. НАУ-Online. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0312-06>.
6. Савлук, М. І. Гроші та кредит [Текст] : підруч. / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін. ; за заг. ред. М. І. Савлука. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2006. – 744 с.
7. Кутідзе, Л. С. Структура залучення фінансових ресурсів комерційним банком: деформація під впливом світової фінансової кризи [Текст] / Л. С. Кутідзе // Економічний простір. – 2009. – № 23/2. – С. 18.
8. Демківський, А. В. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. / А. В. Демківський. – К. : Дакор, 2007. – 528 с.
9. Васюренко, О. В. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. / О. В. Васюренко; Вища освіта XXI століття. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2000. – 243 с. – ISBN 966-620-047-3.
10. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] / Закон України від 07.12.2000 №2121-III. Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>.

Босенко, Є.О. Депозити юридичних осіб як інструменти залучення фінансових ресурсів [Текст] / Є.О. Босенко, Г.М. Шамота // Актуальні питання економіки: проблеми, гіпотези, дослідження: зб. матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (5-6 жовтня 2012 р.). – Сімферополь: Economics, 2012. – С. 136-137.